

Mijn eerste keer: excursie Tiengemeten 13 november 2010

Tiengemeten! Voor mij vallend in de categorie Epe, Hoendiep en Ronsteradeel; allemaal geleerd in de periode dat zinloos nationaal topografisch geweld nog gebruikelijk was op de lagere school. Een eiland zonder aangenaam tropisch klimaat. Als je tante er niet woonde, had je er tot voor kort niks te zoeken. Er zullen meer bejaarden op Bali zijn geweest dan op het exotische Tiengemeten.

Gerben de Vries

En dan is er ineens de Vogelwerkgroep, die mij in staat stelt om betekenisvol naar Tiengemeten te gaan, na metropolen als Epe, Lauwersoog en Dwingelo. Niet vanwege mijn tante, maar vanwege 'een keur aan watervogels, steltlopers, roofvogels die op het kort geleden ingerichte eiland verblijven'. Mijn ervaring tot nu toe met de vogelwerkgroep bleef beperkt tot de vogelweekends ('moet je doen,' zei mijn vriendin Tilly in 2001, 'vind je leuk'. Lauwersoog, Dick Jonkers, Piet Spoorenberg, Beflijster, Parelduiker, meer dan honderddertig soorten, onmiddellijk verslaafd, daarna nooit meer relaxed door een bos kunnen lopen). Een dagexcursie betekent vroeg je bed uit in het weekend, geen relaxed Volkskrant ontbijt en dus niets voor mij. Echter, de sociale druk werd kort geleden in Ameland zo opgevoerd - waarschijnlijk afgesproken werk - dat er geen ontkomen meer aan was.

'Mijn eerste keer' werd me gemakkelijk gemaakt: op de vrijdagavond voor vertrek belde Ton op; of we zin hadden met hem mee te rijden. Hij zou ons halen en brengen. Dat liet ik me geen tweemaal zeggen. Om ons extra te verwennen had hij een stewardess - Ans - bij zich, met koffie, thee en koekjes. Wat een service van de Vogelwerkgroep!

Dank zij Ton's Tomtom waren we in no time bij het haventje in Nieuwendijk waarvandaan de veerpont zou vertrekken. En alweer bleek de service van de Vogelwerkgroep: het havengebouw beschikte over een verwarmd toilet!

De Bussumse ploeg arriveerde korte tijd later en gezamenlijk, tweeëntwintig vogelaars plus ondergetekende lekenbroeder, staken we met de pont het 'Hitsertsche of Vuile Gat' over (over zo'n naam moet lang zijn nagedacht). Na aankomst kregen we van Dick en Poul Hulzink contextinformatie over het eiland en zijn geschiedenis. Die informatie werd aangevuld tijdens een bezoek aan het informatiecentrum, waar naast informatie ook koffie verkrijgbaar bleek. Voor wie nog niet genoeg weet: <http://tiengemeten.info/> en wikipedia.

En toen startten we, op zoek naar de steltlopers, water- en roofvogels. Ik had me voorgenomen wat meer eendensoorten te leren onderscheiden. Dick relativeerde de verwachtingen enigszins. Hij beloofde niets, liet liever op zich af komen wat er te zien was. Wat eenden betreft, dat overtrof mijn stoutste verwachtingen; ik heb zelden zo veel verschillende eenden bij elkaar gezien. Al na een kwartier liepen tientallen soorten in mijn achterhoofd door elkaar als kleuters in een gymles. Geen beginnen aan. Ik besloot over te gaan op plan B: me te concentreren op één soort. Als ik die in drie, vier opeenvolgende situaties zou herkennen, kon ik verder met de volgende soort. En ik besloot me niet te laten afleiden door enthousiaste begeleiders die moeiteloos schakelden tussen eenden,

Slechtvalken, Brandganzen en Puttertjes. Die strategie werkte een tijd.

Zelfs een stier waar Picasso enthousiast van zou zijn geworden, leidde me nauwelijks af. Ik denk nu, dank zij de telescoop van Poul, redelijk in staat te zijn een Tafeleend in novemberdracht te kunnen herkennen. 'Let op zijn rode kop,' zei Poul. Die zag ik met mijn toneelkijkertje natuurlijk niet. Voor mij was het voor donker, achter donker en grijs er tussen in. Zoiets als de Spaanse vlag op een zwart wit tv. Maar na scherp kijken door zijn -minstens een modaal maandsalaris kostende -toeter ontdekte ik inderdaad een roestbruin zweempje in de nek van het beest. Dat ik niet méér rood zag, was waarschijnlijk een gevolg van het grauwe weer met erg weinig licht. Hopelijk zien de Tafeleenden bij het Lauwersmeer er over een half jaar nog steeds zo uit; maar vogels en seizoenen.... ik vrees het ergste!

De Kuifeend zit ook aardig in de knip; en bergeenden herken ik op een uur afstand. De Krakeend blijft tobben. Mijn strategie ging de mist in toen Poul en Dick met een schijnbaar achterloos gebaar binnen tien minuten twee soorten Buizerds en twee soorten kiekendieven uit het riet goochelden. Tegen zoveel ornithologisch geweld was mijn focus niet opgewassen. Wat

een fantastisch gezicht! Kijken, nog eens kijken, in het boekje kijken, nog een keer kijken en dan erg snel doorlopen om de laatste boot naar huis te halen.

Dat lukte bijna niet. Onze gidsen trakteerden ons namelijk op een tamelijk kil intermezzo: dank zij het tij moesten we door zo'n dertig centimeter Haringvliet waden, erg vet cool in november.

Als toetje serveerden onze gidsen een Torenvalk, op de lantaarnpaal bij de haven en op de meerpaal en in de boom aan de overkant en weer op de lantaarnpaal.

Volgens de gegevens van Dick hebben 'we' bijna vijftig soorten gezien. Daarbij zaten twee soorten fazanten.

Dick maakte aantekeningen hiervan in een handschrift waar mijn huisarts nog een puntje aan kan zuigen. Volgens mij staat er:

'Aantekeningen: bij Nieuwendijk Fazanten zonder witte nekring (type Phasianus colchicus mongolicus, met herkomst Kaukasus, Zuidwest-Azië). Op Tiengemeten Fazanten met witte nekring (type Ph. colchicus torquatus, en nu lees ik, GdV-'boquitus'; dat roept veel Blijddorp op en zal wel niet kloppen). Veel ganzen, vooral Grauwe Gans en Brandgans (keffertjes). Totaal 49 soorten, zeven soorten roofvogels waaronder Blauwe Kiekendief, Slechtvalk, Ruigpootbuizerd. Opvallend weinig kleine zangvogels. Putter was de talrijkste van deze groep.'

Voor ik het vergeet: wat die Spaanse vlag betreft, ook hier had de Vogelwerkgroep in voorzien: ergens in de middag kwam ie langs: de Sint, per stoomboot, met de rood-geel-rode vlag heel herkenbaar net boven de Hitsertsche dijk uit.

Als ik Rien spreek, zal ik 'm bedanken voor de geweldige service die zijn team biedt aan novices!

Tenslotte: tussen allerlei vogels door sprak ik met allerlei mensen. En daar heb ik het meest van genoten.

Mijn eerste keer smaakt naar meer!